



Slovensko-italijanska protifašistična zveza

Govor tovariša Borisa Kraigherja na ustanovni konferenci zveznih delegatov iz Slovenskega Primorja in Trsta

Po otvoritvenih besedah govornika, predsednika PNOO Franceta Beška in po sprejetem dnevnem redu je predsednik konferenčne predal besedo tov. Borisu Kraigherju, ki je izjavil:

Tovariši in tovarišice!

Komaj 5 tednov nas loči od dneva, ko smo v zaščiti edine IX. Korpusa Jugoslovanske armade zborovali aktivisti iz Primorja in Trsta v Gornji Trebusi, na majhnem osvobodnem otoku severno od Vipavske doline med močnimi postojankami okupatorja: SS-diviziji nemške vojske, belgardističnih tolpa, četnikov, nedelcev, ustašev, vlasovcev in Mussolinijevih republikanskih band. V tem kratkem času so se pogovori naše borbe bistveno spremenili. Dosegli smo velike uspehe in pokazala se je potreba po novem zborovanju.

Dobra dva meseca nas loči od dneva, ko so zborovali predstavniki tržaškega antifašističnega gibanja in sestavili v najtežjih dneh, v času najhujšega okupatorjevega terorja v Trstu skupno vodstvo italijansko-slovenskega antifašističnega gibanja v obliki CAIS. Od takrat smo velik del nalog, ki smo si jih postavili, izvršili in to nam daje možnost, da na trdnjih temeljih nadaljujemo svoje delo.

Kakšne so bile tedaj naše osnovne naloge?

1. Mobilizirati vse sile, da z zadnjim naporom podpremo našo vojsko, IX. Korpus in IV. Armado, ki se nam je hitro blizala, da korenito uničimo sovražnika doma, da mu preprečimo uničiti se isto narodno bogastvo, ki ga je bilo mogoče ohraniti, ter mu preprečiti reden umik, ker bi ta pomenil rušenje in polžanje naše zemlje in ker je to od nas zahtevala zavestna dolžnost in skupni borbi Jugoslovanske armade ob strani zavezniških vojsk Sovjetske zveze, Anglije in Amerike.
2. Utrjevati narodno oblast, da bo sposobna dati potrebno pomoč vojski in odločilnih borbah in vzpostaviti čim hitrejši red v novo osvobodjenih krajih.
3. Utrditi in razširiti enotnost našega skupnega slovensko-italijanskega antifašističnega gibanja, ki je osnovni pogoj za izvajanje postavljenih prečihtih nalog in ki mora dati ljudstvu jasno in enotno politično perspektivo.

Ustvariti je bilo treba tako močno politično gibanje, da bo sposobno vzdržati politične perspektive v trenutku, ko se dogodi razvijajo z največjo br-

Borba proti ostankom fašizma

Ljudstvo je čutilo, da ne gre samo za izgon okupatorja, temveč, da se odloča njegova zgodovinska usoda in je bilo zato tem bolj sposobno razviti tako edinstveno aktivnost v borbi.

Borba pa se še nadaljuje. Ni se očistili vsi ostanki stare fašistične oblasti, niso se v celoti zagotovile pridobitve te naše osvobodilne vojne. Zato moramo nadaljevati borbo z vsodolžnostjo in mobilizirati vse sile za uničenje ostankov fašizma. Še naprej je naša osnovna naloga razviti široko ljudsko iniciativno v pomoč vojski, da uniči ostanke okupatorskih formacij, ki se v raznih oblikah še krijejo pri nas in ki se držejo celo v mestih vršiti atentate.

Hitra vzpostavitev demokratične oblasti

V utrjevanju oblasti, gospodarski obnovi dežele in mest, zlasti Trsta, moramo ugotoviti velike uspehe. Malokje v Evropi je uspelo tako hitro organizirati oblast in preiti k normalizaciji gospodarskega življenja. Smiselno bi bilo trditi, da smo preprečili vse nerednosti in slabosti, ki bi se napak in nerednosti, vendar smo v primeri z drugimi kraji dosegli zavidne uspehe. Povod so bili še izvoljeni osvobodilni odbori oziroma sveti po demokratičnih načelih. Izvolili smo jih na širokih konferencah, kar se ni zgodilo, razen v Jugoslaviji, še v nobeni italijanski novi osvobodjeni pokrajini ali delu zapadne Evrope, ki so na novo osvobodene.

Demokratična oblast je zrasla v celoti iz domačega ljudstva in je njena zgraditev v celoti demokratična: od krajevnih in okrajnih odborov do okrajnih odborov, do Mestnega osvobo-

zino in ko se našemu gibanju priključujejo nove najširše množice v krajih, kjer je bilo prebivalstvo doslej težje pristopno našemu političnemu vplivu. Tamkajšnje prebivalstvo je bilo v sami oboroženi borbi manj aktivno, toda spremljalo je z velikimi simpatijami, ki nudi moralno pomoč in je podpiralo z materialnimi dajatvami.

Podpora vsega ljudstva

V vseh smereh smo dosegli resnično mogočne uspehe. Milim, da je dolžnost političnega vodstva, ki je zbrano na tem



Konferenca nanjanskih in slovenskih protifašističnih organizacij. Prvočni so bili delegati iz vseh predelov Primorske in Trsta. Govori politični sekretar tov. Boris Kraigher.

zborovanju, da ob tej priliki ponovno izrazi svojo hvalnost Jugoslovanski armadi in njemu generalnemu komandantu maršalu Tistu za osvoboditev Primorske s Tistom. Obenem pa s ponosom ugotovimo, da Jugoslovanska armada ne bi izvršila tako hitrega in sijajnega prodora preko Postojne, Il. Bistrice in St. Petra v Trst in preko Soče, če ne bi bila ta vojska deležna vse podpore ljudstva in poštovanja, ki pri dajanju pomoči tej vojski. Marsikdo se je izrazil, da IV. Armada ni videla še tako navdušenega in odličnega ljudstva, ki bi nudilo vodstvu operacij tako podporo, kot so jo nudili primorski Slovenci. Posebej pa je treba opozoriti na veliko neposredno oboroženo pomoč, ki so jo Jugoslovanski armadi nudile oborožene enice v samem Trstu in ki so mnogo pripomogle k temu, da mesto ni bilo bolj porušeno.

Intrige in klevete

Ob tej priliki moramo ponovno odločno nastopiti proti vsem intrigam in klevetam raznih svetovnih listov, ki skušajo te oblasti odrediti njen pristni demokratični značaj. To morajo pisati samo listi, ki so skrajno nepoučeni ali pa žele škodovati našemu ljudstvu. Odrskajo mu izvolitve lastne oblasti kar je v skladu z vsemi načeli Atlantske karte in vseh konferenc zavezniškega demokratičnega bloka. To morajo pisati samo tisti, ki skušajo reševati ostanke fašizma in kateri se boje samoodločbe ljudstva.

Jasno je, da narodno osvobodilni odbori še niso taki, kakršni bi si želeli. Naša naloga je, da jim nudimo vso pomoč in jim postavimo na razpolago vse sile, jih krepiamo in vzgajamo. Vse stari aparati oblasti smo nadomestili z novimi ljudskimi, kar je razumljivo, ker je tu vladal fašizem 25 let. Ta nova oblast nastopa v času trdih pogojev vojne in pod težko nalogo povojne obnove porušenega gospodarstva. Jasno je, da ta oblast dela napake in jih bo še delala, toda moramo ji pomagati, da smo ji pomagali s čim lažjimi posledicami.

Posebne težave ima oblast na gospodarskih področjih. Naši politični aktivisti se morajo z vso resnostjo lotiti reševanja problemov prehrane, obnove industrije, prometa, obdelave zemlje itd. Nuditi moramo tudi vso pomoč sindikatom, ki so ona sila, od katere je odvisna hitra obnova našega gospodarstva.

Nadalje moramo posvečati vso pažnjo organizaciji združ, ki bodo hitro pripomogle k izboljšanju gospodarskih pogojev naših malih producentov in k izboljšanju življenjskih pogojev naših delovnih množic.

Prav na gospodarskem področju se moramo boriti z največjimi ovirami. Vendar je tudi tu marsikaj uspelo. V samem Trstu se je n. pr. posrečilo dokaj zadovoljivo rešiti problem prehrane. Tu moramo posebej, po novno ugotoviti veliko pomoč, ki sta nam jo nudili jugoslov-



Konferenca nanjanskih in slovenskih protifašističnih organizacij. Prvočni so bili delegati iz vseh predelov Primorske in Trsta. Govori politični sekretar tov. Boris Kraigher.

na vlada in narodna vlada Slovenije. Poskrbeli sta nam sredstva, mnogokrat za ceno odtrgovanja dobesedno od ust Ljubljani in drugim krajem. Prav tej pomoči se moramo zahvaliti, da nam je uspelo močno vzdržati ceno in preprečiti prevelik razmah črne borze. Morda je malokje v Evropi, sigurno pa ne v Italiji, tako malo črne borze, kot jo je danes v Trstu. Nemo trditi, da je ni in da je vse v redu. Nasprotno, prav naša dolžnost je, da tudi na tem področju razvijamo vse sile in pomagamo oblasti stalno odstranjevati in premagovati slabosti in napake. Še to trditvijo samo ugotovljamo stvarno stanje in s tem odgovorjamo tistim klevetam dela inozemskega tiska, ki izgleda, kot da si želi, da bi imela težave in da jih ne bi mogli premagati. Temu tisku odgovorjamo, kot trdimo, da je pri nas v tem pogledu boljše kot marsikje in da je verjetno Rim, iz katerega prihaja del klevet proti nam, bolj potreben pomoči kot mi. Ne odbijamo, nasprotno, veselimo se vsake pomoči. Toda pomoči, ki je iskrena, ki hoče res biti pomoč. Iz nekega inozemskega tiska pa moremo sklepati, da gre večkrat za pomoč, ki ni poštna in ne iskrena, ampak, ki hoče svetu prika-

zati nas kot nesposobne, kot brezpomočne, ki hoče s tem opraviti težnje po tem, da se vzame narodu njegova samostojnost, njegova pravica na samoodločbo, ki hoče žaliti suverenost ljudstva in mu na silo obesiti tujo oblast, tuj aparat. Pri tem si hoče licemerno dobiti legitimacijo, da prihaja v pomoč.

Naši uspehi dokazujejo, da bomo zmagali sami

Z veseljem sprejemamo vsako iskreno in dobronamerno pomoč, odločno pa odbijamo vsako

ni nikdar obstojal kot organ antifašistične borbe, ker ni nikdar vodil nitiake borbe proti okupatorju. Begunci, ki upijejo danes iz Benetk, ne morejo govoriti v imenu nobenega antifašističnega ali demokratičnega gibanja, ker v vsem govorjenju dokazujejo, da so predvsem sovražniki slovenskega prebivalstva, Jugoslavije in glasniki reakcije in nadaljevanja krivic nad prebivalstvom na tem ozemlju. Nadaljevati hočejo krivice, ki so jih na tem ozemlju vršile vse oblasti od Avstrije do danes, ko je ljudstvo prvič vzelo oblast v svoje roke. Njini gre predvsem za sejanje nacionalne mirnine, nacionalnega sovražništva in za razbijanje enotnosti resničnih antifašističnih sil. Namen tega razbijanja je ohranitev in obnavljanje fašističnih elementov pred ljudsko sodbo in preprečitev doslednega občenja vseh organov naše oblasti in javnih institucij od ostankov fašizma. Dosledno izvajanje teh naših nalog pa je pogoj uspešnosti naše borbe v tej in v vsaki drugi v utrditvi resnične ljudske oblasti.

Naslednje gibanje ima dovolj notranjih sil in bo zaradi svoje moralne sile ob pravilni aginosti naših aktivistov moglo preprečiti nakane sovražnika, da razbije naše vrste. Pri tem je posebno važna vzgoja naših

no gibanje, ki je dobilo svojo najjasnejšo organizacijsko obliko v Trstu s formiranjem CAIS v prvih dneh aprila 1945. Osvoboditev mest je odpravila vse prepreke in naglo ustvarila pogoje, ki omogočajo, da na osnovi tradicij iz zadnjega časa formiramo enotno politično gibanje, ki ima danes svojo prvo konferenco z namenom, da si izloži svoje enotno pokrajinsko vodstvo.

Dejstvo, da je to danes mogoče, je izraz izredne veličine osvobodilne borbe narodov Jugoslavije pod Titovim vodstvom. Moč in privlačnost tega gibanja, simpatije italijanskega prebivalstva za Tita, za borbo jugoslovanskih narodov in za jugoslovansko demokracijo ter razumevanje globokoga ljudskega demokratičnega značaja te borbe, so bili pogoj, ki so omogočili razvoj v smeri ustvarjanja italijansko-slovenskega bratstva.

To bratstvo je danes postalo stvarnost, osnovni čimbel, na katerem mora graditi vsak resnični demokrat, vsak resnični predstavnik ljudstva in vsak iskreni prijatelj Primorske in Trsta. Na tem gradimo mi našo italijansko-slovensko protifašistično zvezo.

Osnovni cilji

ki so skupni vsem v tej naši politični formaciji so:

1. Mobilizacija vseh sil za dosledno uničenje ostankov fašizma, za osiguranje resnične ljudske demokratične oblasti in za podporo tej oblasti pri njenih naporih za gospodarsko obnovo Primerja in Trsta.
2. Utrjevanje naše samoodločbe, ki ne dopušča vmešavanja nikogar v naše notranje zadeve.
3. Smatramo, da pripada to ozemlje, ki predstavlja politično in gospodarsko celoto, kjer ni mogoče tržati kateregakoli mesta od njegovega zaledja, k Jugoslaviji.

To zahteva prebivalstvo, ki je po večini jugoslovansko, kakor zahtevajo to tudi gospodarski interesi celote, ker samo priključitev k Jugoslaviji more napraviti iz tega ozemlja steber miru v Evropi. Most prijateljstva med Jugoslavijo in Italijo je nujna potreba teh dveh dežel. Avtonomija Trsta v federativni demokratični Jugoslaviji daje Trstu vse garancije za nacionalne pravice obeh narodnosti in največje možnosti gospodarskega procvita.

Osnovni pogoj uspeha

Smatramo, da je na tej osnovi mogoče zbrati vse potrebne demokratične sile. Vsem tem je vsak trenutek močno pristopiti k neposredni borbi in delu za osnovne cilje našega ljudstva. Utrditev naše političnega gibanja naj pomeni nadaljnjo razširitev s formiranjem akcijskih odborov po tovarnah, obratih, delavnicah, uradih, ustanovah, vaseh, ulicah in kvartirih.

Vzgajati in graditi moramo aktivnosti našega gibanja, ki mu morajo dati borbenega elana in tempa v delu, kakor tudi trdnosti v borbi proti vsem pojavom delovanja sovražnika. V naših vrstah moramo vzgajati disciplino in čvrsto enotnost gibanja kot osnovi pogoj uspeha v borbi.

Sovražnike moramo razkrinkati

Fašistični elementi skušajo razbiti italijansko-slovensko bratstvo, češ da so v nevarnosti italijanske narodne pravice. Pri tem si nadevajo najrazličnejše krinke. Izkoristiti hočejo celo firmo CLN iz Severne Italije, Ugotavljamo, da CLN v Trstu

Enotnost ljudskih svobodoljubnih sil

Danes ustvarjamo enotno slovensko-italijansko antifašistično zvezo za Slovensko Primorje in Trst. To je velik korak naprej k politični utrditvi slovensko-italijanskega bratstva. To je velik korak naprej v smeri utrjevanja enotnosti vseh resničnih ljudskih, demokratičnih, antifašističnih in svobodoljubnih sil na tem ozemlju. To je korak naprej, ki je danes mogoč in nujen in ki je naravna posledica vse naše dolgoletne osvobodilne borbe. Istega smo se morali tudi ena največjih novosti te vojne, novosti, s katero reakcija ni nikdar računala. Novost, ki reakcijo zato skrajno preseneča, in novost, ki zato povzroča najbolj klevetniško in nervozno kampanjo tistega tiska, ki mu resnična ljudska demokracija smrdi.

V borbi prekajeno bratstvo

Osnovno vez med obema sektorjema borbe je tvorila naša vojska. Takoj po Badoglijevi kapitulaciji so se v sestavi jugoslovanske vojske formirale partizanske enice, ki so se pozneje razvile v brigade Garibaldi v sestavi IX. korpusa. Skupna borba z orožjem je prekalila to bratstvo in omogočila ustvarjanje vezi za enotno politično gibanje. V svrhu mobilizacije naših mest za pomoč vojski se je rodilo v mestih italijansko-slovensko protifašisti-

ni nikdar obstojal kot organ antifašistične borbe, ker ni nikdar vodil nitiake borbe proti okupatorju. Begunci, ki upijejo danes iz Benetk, ne morejo govoriti v imenu nobenega antifašističnega ali demokratičnega gibanja, ker v vsem govorjenju dokazujejo, da so predvsem sovražniki slovenskega prebivalstva, Jugoslavije in glasniki reakcije in nadaljevanja krivic nad prebivalstvom na tem ozemlju. Nadaljevati hočejo krivice, ki so jih na tem ozemlju vršile vse oblasti od Avstrije do danes, ko je ljudstvo prvič vzelo oblast v svoje roke. Njini gre predvsem za sejanje nacionalne mirnine, nacionalnega sovražništva in za razbijanje enotnosti resničnih antifašističnih sil. Namen tega razbijanja je ohranitev in obnavljanje fašističnih elementov pred ljudsko sodbo in preprečitev doslednega občenja vseh organov naše oblasti in javnih institucij od ostankov fašizma. Dosledno izvajanje teh naših nalog pa je pogoj uspešnosti naše borbe v tej in v vsaki drugi v utrditvi resnične ljudske oblasti.

Naslednje gibanje ima dovolj notranjih sil in bo zaradi svoje moralne sile ob pravilni aginosti naših aktivistov moglo preprečiti nakane sovražnika, da razbije naše vrste. Pri tem je posebno važna vzgoja naših

no gibanje, ki je dobilo svojo najjasnejšo organizacijsko obliko v Trstu s formiranjem CAIS v prvih dneh aprila 1945. Osvoboditev mest je odpravila vse prepreke in naglo ustvarila pogoje, ki omogočajo, da na osnovi tradicij iz zadnjega časa formiramo enotno politično gibanje, ki ima danes svojo prvo konferenco z namenom, da si izloži svoje enotno pokrajinsko vodstvo.

Dejstvo, da je to danes mogoče, je izraz izredne veličine osvobodilne borbe narodov Jugoslavije pod Titovim vodstvom. Moč in privlačnost tega gibanja, simpatije italijanskega prebivalstva za Tita, za borbo jugoslovanskih narodov in za jugoslovansko demokracijo ter razumevanje globokoga ljudskega demokratičnega značaja te borbe, so bili pogoj, ki so omogočili razvoj v smeri ustvarjanja italijansko-slovenskega bratstva.

To bratstvo je danes postalo stvarnost, osnovni čimbel, na katerem mora graditi vsak resnični demokrat, vsak resnični predstavnik ljudstva in vsak iskreni prijatelj Primorske in Trsta. Na tem gradimo mi našo italijansko-slovensko protifašistično zvezo.

Osnovni cilji

ki so skupni vsem v tej naši politični formaciji so:

1. Mobilizacija vseh sil za dosledno uničenje ostankov fašizma, za osiguranje resnične ljudske demokratične oblasti in za podporo tej oblasti pri njenih naporih za gospodarsko obnovo Primerja in Trsta.
2. Utrjevanje naše samoodločbe, ki ne dopušča vmešavanja nikogar v naše notranje zadeve.
3. Smatramo, da pripada to ozemlje, ki predstavlja politično in gospodarsko celoto, kjer ni mogoče tržati kateregakoli mesta od njegovega zaledja, k Jugoslaviji.

To zahteva prebivalstvo, ki je po večini jugoslovansko, kakor zahtevajo to tudi gospodarski interesi celote, ker samo priključitev k Jugoslaviji more napraviti iz tega ozemlja steber miru v Evropi. Most prijateljstva med Jugoslavijo in Italijo je nujna potreba teh dveh dežel. Avtonomija Trsta v federativni demokratični Jugoslaviji daje Trstu vse garancije za nacionalne pravice obeh narodnosti in največje možnosti gospodarskega procvita.

Osnovni pogoj uspeha

Smatramo, da je na tej osnovi mogoče zbrati vse potrebne demokratične sile. Vsem tem je vsak trenutek močno pristopiti k neposredni borbi in delu za osnovne cilje našega ljudstva. Utrditev naše političnega gibanja naj pomeni nadaljnjo razširitev s formiranjem akcijskih odborov po tovarnah, obratih, delavnicah, uradih, ustanovah, vaseh, ulicah in kvartirih.

Vzgajati in graditi moramo aktivnosti našega gibanja, ki mu morajo dati borbenega elana in tempa v delu, kakor tudi trdnosti v borbi proti vsem pojavom delovanja sovražnika. V naših vrstah moramo vzgajati disciplino in čvrsto enotnost gibanja kot osnovi pogoj uspeha v borbi.

Sovražnike moramo razkrinkati

Fašistični elementi skušajo razbiti italijansko-slovensko bratstvo, češ da so v nevarnosti italijanske narodne pravice. Pri tem si nadevajo najrazličnejše krinke. Izkoristiti hočejo celo firmo CLN iz Severne Italije, Ugotavljamo, da CLN v Trstu

Enotnost ljudskih svobodoljubnih sil

Danes ustvarjamo enotno slovensko-italijansko antifašistično zvezo za Slovensko Primorje in Trst. To je velik korak naprej k politični utrditvi slovensko-italijanskega bratstva. To je velik korak naprej v smeri utrjevanja enotnosti vseh resničnih ljudskih, demokratičnih, antifašističnih in svobodoljubnih sil na tem ozemlju. To je korak naprej, ki je danes mogoč in nujen in ki je naravna posledica vse naše dolgoletne osvobodilne borbe. Istega smo se morali tudi ena največjih novosti te vojne, novosti, s katero reakcija ni nikdar računala. Novost, ki reakcijo zato skrajno preseneča, in novost, ki zato povzroča najbolj klevetniško in nervozno kampanjo tistega tiska, ki mu resnična ljudska demokracija smrdi.

V borbi prekajeno bratstvo

Osnovno vez med obema sektorjema borbe je tvorila naša vojska. Takoj po Badoglijevi kapitulaciji so se v sestavi jugoslovanske vojske formirale partizanske enice, ki so se pozneje razvile v brigade Garibaldi v sestavi IX. korpusa. Skupna borba z orožjem je prekalila to bratstvo in omogočila ustvarjanje vezi za enotno politično gibanje. V svrhu mobilizacije naših mest za pomoč vojski se je rodilo v mestih italijansko-slovensko protifašisti-

ni nikdar obstojal kot organ antifašistične borbe, ker ni nikdar vodil nitiake borbe proti okupatorju. Begunci, ki upijejo danes iz Benetk, ne morejo govoriti v imenu nobenega antifašističnega ali demokratičnega gibanja, ker v vsem govorjenju dokazujejo, da so predvsem sovražniki slovenskega prebivalstva, Jugoslavije in glasniki reakcije in nadaljevanja krivic nad prebivalstvom na tem ozemlju. Nadaljevati hočejo krivice, ki so jih na tem ozemlju vršile vse oblasti od Avstrije do danes, ko je ljudstvo prvič vzelo oblast v svoje roke. Njini gre predvsem za sejanje nacionalne mirnine, nacionalnega sovražništva in za razbijanje enotnosti resničnih antifašističnih sil. Namen tega razbijanja je ohranitev in obnavljanje fašističnih elementov pred ljudsko sodbo in preprečitev doslednega občenja vseh organov naše oblasti in javnih institucij od ostankov fašizma. Dosledno izvajanje teh naših nalog pa je pogoj uspešnosti naše borbe v tej in v vsaki drugi v utrditvi resnične ljudske oblasti.

Naslednje gibanje ima dovolj notranjih sil in bo zaradi svoje moralne sile ob pravilni aginosti naših aktivistov moglo preprečiti nakane sovražnika, da razbije naše vrste. Pri tem je posebno važna vzgoja naših

no gibanje, ki je dobilo svojo najjasnejšo organizacijsko obliko v Trstu s formiranjem CAIS v prvih dneh aprila 1945. Osvoboditev mest je odpravila vse prepreke in naglo ustvarila pogoje, ki omogočajo, da na osnovi tradicij iz zadnjega časa formiramo enotno politično gibanje, ki ima danes svojo prvo konferenco z namenom, da si izloži svoje enotno pokrajinsko vodstvo.

Dejstvo, da je to danes mogoče, je izraz izredne veličine osvobodilne borbe narodov Jugoslavije pod Titovim vodstvom. Moč in privlačnost tega gibanja, simpatije italijanskega prebivalstva za Tita, za borbo jugoslovanskih narodov in za jugoslovansko demokracijo ter razumevanje globokoga ljudskega demokratičnega značaja te borbe, so bili pogoj, ki so omogočili razvoj v smeri ustvarjanja italijansko-slovenskega bratstva.

To bratstvo je danes postalo stvarnost, osnovni čimbel, na katerem mora graditi vsak resnični demokrat, vsak resnični predstavnik ljudstva in vsak iskreni prijatelj Primorske in Trsta. Na tem gradimo mi našo italijansko-slovensko protifašistično zvezo.

Osnovni cilji

ki so skupni vsem v tej naši politični formaciji so:

1. Mobilizacija vseh sil za dosledno uničenje ostankov fašizma, za osiguranje resnične ljudske demokratične oblasti in za podporo tej oblasti pri njenih naporih za gospodarsko obnovo Primerja in Trsta.
2. Utrjevanje naše samoodločbe, ki ne dopušča vmešavanja nikogar v naše notranje zadeve.
3. Smatramo, da pripada to ozemlje, ki predstavlja politično in gospodarsko celoto, kjer ni mogoče tržati kateregakoli mesta od njegovega zaledja, k Jugoslaviji.

To zahteva prebivalstvo, ki je po večini jugoslovansko, kakor zahtevajo to tudi gospodarski interesi celote, ker samo priključitev k Jugoslaviji more napraviti iz tega ozemlja steber miru v Evropi. Most prijateljstva med Jugoslavijo in Italijo je nujna potreba teh dveh dežel. Avtonomija Trsta v federativni demokratični Jugoslaviji daje Trstu vse garancije za nacionalne pravice obeh narodnosti in največje možnosti gospodarskega procvita.

Osnovni pogoj uspeha

Smatramo, da je na tej osnovi mogoče zbrati vse potrebne demokratične sile. Vsem tem je vsak trenutek močno pristopiti k neposredni borbi in delu za osnovne cilje našega ljudstva. Utrditev naše političnega gibanja naj pomeni nadaljnjo razširitev s formiranjem akcijskih odborov po tovarnah, obratih, delavnicah, uradih, ustanovah, vaseh, ulicah in kvartirih.

Vzgajati in graditi moramo aktivnosti našega gibanja, ki mu morajo dati borbenega elana in tempa v delu, kakor tudi trdnosti v borbi proti vsem pojavom delovanja sovražnika. V naših vrstah moramo vzgajati disciplino in čvrsto enotnost gibanja kot osnovi pogoj uspeha v borbi.

Sovražnike moramo razkrinkati

Fašistični elementi skušajo razbiti italijansko-slovensko bratstvo, češ da so v nevarnosti italijanske narodne pravice. Pri tem si nadevajo najrazličnejše krinke. Izkoristiti hočejo celo firmo CLN iz Severne Italije, Ugotavljamo, da CLN v Trstu

Enotnost ljudskih svobodoljubnih sil

Danes ustvarjamo enotno slovensko-italijansko antifašistično zvezo za Slovensko Primorje in Trst. To je velik korak naprej k politični utrditvi slovensko-italijanskega bratstva. To je velik korak naprej v smeri utrjevanja enotnosti vseh resničnih ljudskih, demokratičnih, antifašističnih in svobodoljubnih sil na tem ozemlju. To je korak naprej, ki je danes mogoč in nujen in ki je naravna posledica vse naše dolgoletne osvobodilne borbe. Istega smo se morali tudi ena največjih novosti te vojne, novosti, s katero reakcija ni nikdar računala. Novost, ki reakcijo zato skrajno preseneča, in novost, ki zato povzroča najbolj klevetniško in nervozno kampanjo tistega tiska, ki mu resnična ljudska demokracija smrdi.

V borbi prekajeno bratstvo

Osnovno vez med obema sektorjema borbe je tvorila naša vojska. Takoj po Badoglijevi kapitulaciji so se v sestavi jugoslovanske vojske formirale partizanske enice, ki so se pozneje razvile v brigade Garibaldi v sestavi IX. korpusa. Skupna borba z orožjem je prekalila to bratstvo in omogočila ustvarjanje vezi za enotno politično gibanje. V svrhu mobilizacije naših mest za pomoč vojski se je rodilo v mestih italijansko-slovensko protifašisti-

PNOO razširjen

Drugo zasedanje Pokrajinske narodno-osvobodilne skupščine za Slovensko Primorje

V ljudskem domu v Trstu, je bilo včeraj II. zasedanje Pokrajinske narodno-osvobodilne skupščine za Slov. Primorje.

Dvornice so napolnili predstavniki naših vojakov in civilnih oblasti, in stvili delegati iz vse Primorske. Navzoče je nagovoril predsednik PNOO tov. France Bevk, ki je pozdravil naša staba IV. armije generalmajorja Jakiša, komandanta mesta generalmajorja Dušana Kvedra in vse prisotne. Na kratko je orisal tečajno pot PNOO od prvega zasedanja do danes in poudaril našo trdno voljo braniti naša pridobitve prav tako, kot smo si jih pridobili.

Med viharim vzklikanjem je govoril generalmajor tov. Jakiš: ki je poudaril da bo vojska ljudstva pomagala; prav tako kot je ono podpiralo svoje vojake v najbolj težkih dneh naše zgodovine.

Sledilo je poročilo tajnika PNOO Dr. Bogdana Breclja. Iz njegovih besed se je razbralo, kako ogromno delo je izvršil PNOO v pitem mesecu po osvoboditvi.

Kadrov, aktivistov in poglobljanje italijansko-slovenskega bratstva. Od njih je odvisen uspeh naše borbe.

Naj živi italijansko-slovenska protifašistična zveza!

V živih diskusijah, ki je sledila so se obravnavale pretežno vprašanja splošnega in lokalnega značaja. Delegati so poročali o problemih v svojem delokrugu in izrekli priznanje velikemu delu

